

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uradništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13 / Telefon 2440 in 2450
 Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
 v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasni po ceniku / Oglase
 projema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.600

Prvi Hitlerjev poraz

NARODNI SOCIALISTI BREZ MOČI IN V ZAGATI.

Ko je bila po skrivnostni konferenci v gradu Neudecku v Vzhodni Prusiji odstranjena vlada centromovca dr. Brüninga in imenovana Papenova, smo naglasili, da namen predsednika nemške republike maršala von Hindenburga in njegovih baronov prav gotovo ni, pripraviti pot Adolfu Hitlerju ter narodnim socialistom. Nameni Papenovega in Schleicherjevega kabineta so bili skriti, a za poznavalca nemških političnih razmer kljub temu dovolj očiti, da je bilo mogoče spoznati, kaj in kam nameravajo novi pruski gospodje, ožji in najožji predsednikovi prijatelji. Nekateri, zlasti komunisti in socialni demokrati, so trdili, da je Papen le nemški Facta in pomeni njegova vlada samo prehodni režim do Hitlerjeve diktature. Tako so menili večinoma tudi v Parizu, Rimu in drugod, samo v Londonu so bili bolj bistrovidni. »Times« so naglasile zelo pravilno: Hindenburg, Papen in Schleicher hočejo socialne demokrate potisniti v stran, narodne socialiste pa izgrati!

Ta napoved se je točno tudi izpolnila. Adolf Hitler in njegovi so bili poslani v boj proti marksistom, ko pa je napočil čas, da bi dobili v svoje roke državno oblast, so se vladajoči baroni zapeli v svoje prusaške sukije in dejali kratko in hladno: Ne! Hitlerjeva zahteva po mestu državnega kancelarja in vodilni besedi v nemški notranji in zunanji politiki je bila odbita na način, ki v parlamentarnih in demokratičnih državah ni navaden. Kajti upoštevati moramo kljub vsem simpatijam ali antipatijam, da bi moral biti na podlagi izida državnozbornih volitev 31. julija izročen mandat za sestavo nove nemške vlade voditelju ali kateremu drugemu mandatarnju najmočnejše parlamentarne skupine, a ta skupina so narodni socialisti. Dasi Hindenburg, Papen in ostali neprestano naglašajo, da morajo postopati tako kakor postopajo zato, da očuvajo Nemčiji parlamentarizem in demokracijo, so v tem primeru očito kršili načela tako parlamentarizma kakor demokracije in s tem izgubili legitimacijo še nadalje govoriti o svobodoljubju svojih teženj.

Adolf Hitler, ki je ves čas upal, da se bodo gospodje baroni, maršali in generali vdali njegovi volji in jih je zato vsaj natihoma podpiral, se je sedaj lahko dokončno prepričal, da po tej poti nikoli ne bo prišel do svojega zasnovanega »tre-

tjega cesarstva«. Prepričal pa se je najbrže tudi, da je na vrhuncu svoje največje slave in moči dejansko — brez moči! Ko se je v Berlinu brezuspešno pogajal s von Papenom in von Hindenburgom, so se v okolici glavnega mesta zbirali njegovi udarniki. V nekem okoliškem kraju je bil zbran celo generalni štab njegovih napadalnih čet, pripravljen vsak trenotek izdati ukaz za pohod na Berlin. Takega ukaza pa ni izdal. Spoznal je menda preočito, da so berlinska vladna poslopja preveč močno zastražena po četah redne vojske in vladne policije in bi se zmagovito započeti pohod kaj lahko sprevrgel v dokončni, uprav operetno tragikomični poraz. Obenem se je zavedal, da bi se v takem primeru znašel med dvema ognjema, kajti tudi levničarji bi bili storili vse, da zastavijo narodnim socialistom pot, pa četudi so najhujši idejni nasprotniki g. von Papena. V tem primeru bi se znašli na skupni liniji.

Adolfu Hitlerju torej ni ostala druga možnost, kakor poslati svoje napadalne čete »na dopust«, in klic voditeljev pred odhodom vlakov: »Auf den Barrikaden sehen wir uns wieder...« (Na barikadah se vidimo zopet) položaja prav nič ne spreminja, ker je čisto navadna prazna fraza. Če si narodni socialisti sedaj niso upali na barikade, si tudi pozneje ne bodo, kajti vsako zavlačevanje bo njihovo moč samo oslabilo, moč vlade in nasprotnikov pa okrepilo. Tako so Hitlerjevci prišli do točke, kjer se neha njihova silna glorijska. Kot politična parlamentarna stranka ne morejo priti do vlade, kot revolucionarna oborožena sila pa se ne upajo spustiti se v odkrito in dokončno borbo. Iz Hitlerja, nemškega Mussolinija, postaja junak operete in njegove napadalne čete se spreminjajo v — operetni zbor. Dr. Brüning je imel popolnoma prav, ko je dejal, da Hitler ni Mussolini!

Notranjepolitični položaj v Nemčiji se pa s tem seveda še ni razčistil. Popolnoma nejasno je, kako si vlada zamišlja svoje nadaljno delo, s parlamentom ali brez niaga in na kakšni podlagi? Če izpolnijo narodni socialisti svoj sklep in se odstranijo, potem bo državni zbor nesposoben za vsako delo, če pa se sej udeležijo, bo dobil von Papen še večjo nezaupnico. Verjetno je torej, da bo dobila Nemčija namesto Hitlerjeve — baronsko diktature.

Paragvaj za sporazum z Bolivijo

IZJAVA NOVEGA PREDSEDNIKA REPUBLIKE. — NOVA VLADA. — NEUSPEH BOLIVIJCEV.

ASUNCION, 17. avgusta. Novi predsednik paragvajske republike D' Ayala, je bil včeraj svečano zaprišen in je nato prevzel državno upravo. Takoj po končani ceremoniji je podal D' Ayala glede spora z Bolivijo obširnejšo izjavo, v kateri pravi med drugim: »Prepričan sem, da obstoječi spor ne bo povzročil vojne. Naša republika ne aspirira niti na košček bolivijskega ozemlja. Zato se bo dosegel že v kratkem sporazum in upanje na mirno rešitev spora je tako popolnoma upravičeno. Pripravljeni smo takoj pogajati se, ker se zavedamo, da bi se vojna končala za obe državi s težkimi posledicami, obenem pa smo pripravljene tudi na vse žrtve v obrambo moralnih in materialnih interesov nacije.« Nova vlada je predsednik D' Ayala sestavil naslednje: zunanji minister je

Benites, notranji minister Mendes, vojni minister Rojas, finančni minister Tank in pravosodni minister Prleto. Bolivijske čete so brez uspeha napadle trdnjavo Aicon, ki je velikega strateškega pomena za vse ozemlje Gran Chaca.

GOSPODARSKA KRIZA POPUŠČA.

NEWYORK, 17. avgusta. Zveza producentov v državah Newyorku in Severni Carolini sporoča, da je tamkajšnja industrija po 2 letih krize zopet prejela velika naročila in bodo vse tovarne, ki so doslej počivale, zopet pričele obratovati. Obenem bodo zvišane delavske mezde za 8 do 10 odstotkov. Ta vest je povzročila v gospodarskih krogih in vsej javnosti ogromno senzacijo, ker se smatra kot prvo znamenje izboljšanja splošne gospodarske krize.

Strašna usoda Mandžurije

POPLAVE OB NONI IN ŠUNGARI NAJVEČJE, KAR JIH POMNI ČLOVEŠTVO SPOR RADI BODOČNOSTI MANDŽURIJE.

LONDON, 17. avgusta. Iz Mandžurije došle vesti opisujejo šele sedaj ves strahotni obseg poplav ob Noni in Šungari. Voda je popolnoma porušila preko 500 mest in naselbin. Število do tal porušenih hiš presega 100.000. Deset milijonov ljudi je brez strehe. Samo v mestu Saušlu se je utopilo okoli 20.000 ljudi, vseh utopljenecv pa je preko 100.000. V poplavljenem ozemlju se strahotno širi kolera, zlasti po taboriščih, kjer so ljudje brez hrane in vsega najpotrebnejšega. Mrliči se ne morejo pokopati in širijo skupaj z mrhovino nepopisane smrad. Dovoz živil je radi pokvarjene železniške proge popolnoma ustavljen. Voda je na črti več sto kilometrov docela porušila mostove in nasipe vzhodne kitajske železnice

Škoda se sploh ne da preceniti. Ljudstvo je pojedlo že vso travo in skorjo dreves. Strah pred zimo je že sedaj velik.

LONDON, 17. avgusta. V tukajšnjih političnih krogih so zelo v skrbeh radi položaja v Mandžuriji. Japonska namerava že te dni priznati samostojno mandžursko vlado. Med tem pa, ko so Američani nepomirljivi, so Angleži bolj nepristranski, odnosno neutralni. Zavarovali hočejo le svoje interese, sicer pa odklanjajo vsako intervencijo v sporu med Japonci in Kitajci. Tudi posredovanje Društva narodov ne bo pomagalo in jesensko zasedanje bo zato silno burno. Ne le Japonska, tudi Italija in Nemčija nameravata obrniti Zenevi hrbet.

Utrjevanje republike v Španiji

ARETACIJA OKOLI 3000 LJUDI. PRE UREDITEV OROŽNIŠKE SLUŽBE. REPUBLIKANSKE NAPADALNE ČETE.

MADRID, 17. avgusta. V zvezi z nedavno monarhistično vstajo je bilo na Španskem aretiranih okrog 3000 oseb, med njimi 60 generalov in drugih častnikov. Te dni je bil aretiran tudi bivši španski poslanik v Argentini Ramiro de Majestano. Predsednik vrhovnega sodišča, ki vodi preiskavo o nastanku in izvedbi vstaje, je včeraj izjavil, da še ne more odrediti dneva, ko se bo pričel proces proti upornikom. Preiskavo vodita dva sodnika vrhovnega sodišča. V dobro obveščenih krogih računajo, da se bo sodni proces pričel najpozneje v 8 dneh.

Vlada je objavila odredbo, s katero se ukinja generalno orožniško ravnateljstvo. Generalni ravnatelj orožnikov je bil do

izbruh vstaje voditelj vsega vstaškega gibanja, general San Jurio. Odslej bo orožništvo podrejeno direktno vojnemu ministru in ne več finančnemu, kakor doslej. Vlada je tudi odstavila dosedanjega poveljnika civilne garde generala Cabanelasa, ker bo civilno gardo popolnoma razpustila in jo nadomestila z absolutno zvestimi republikanskimi napadalnimi četami, ki obstojajo že nekaj let, obenem pa bo zvišala njihovo število od dosedanjih 15.000 na 50.000 mož.

Generala San Jurio in Cavalcanti, voditelja vstaje v Madridu in Sevilli, sta bila že izročena vrhovnemu državnemu sodišču. Vsi uporniki bodo deportirani na neki otok v Gvinejskem zalivu.

DREVI VSI NA

SIMENCEV KONCERT

Položaj v Nemčiji

BERLIN, 17. avgusta. Časniki še vedno razpravljajo o sporu med Hindenburgom in Hitlerjem in o možnih bodočega razvoja nemške notranje politike. Po zanesljivih vesteh se Papenova vlada sploh ne namerava rekonstruirati, ampak bo stopila pred državnim zborom taka, kakršna je. Povsem gotovo pa je, da bo dobila kvečjemu kakšnih 50 glasov, ker ne bodo glasovali proti njeni izjavi le levničarji, ampak tudi desnčarji.

Bolgarija in Rusija

SOFIJA, 17. avgusta. Iz sovjetske Rusije sta se vrnila zastopnika bolgarske vlade Kovačev in Želeckov, ki sta bila poslana tja z nalogo, da proučita tamkajšnje gospodarske razmere z ozirom na eventualno ustvaritev trgovskih zvez med Bolgarsko in Rusijo. Oba delegata sta izdelala poročilo in ga predložila na merodajnem mestu. Po tem poročilu bi mogla Bolgarska svoje produkte prav dobro plasirati v sovjetski Rusiji. Delegata sta dalje izjavila, da je nujno potrebna ustvaritev diplomatskih odnošajev med Rusijo in Bolgarsko, za katero bi to ne pomenjalo nobene nevarnosti. Iz trgovskih zvez z Rusijo bi Bolgarska za sebe ustvarila velike koristi. Želeckov je naglasil, da bi se morala vlada prav resno baviti s tem vprašanjem.

Piccardov start.

CURIH, 17. avgusta. Po zadnjih vesteh se je profesor Piccard danes odločil za start k poletu v stratosfero.

KONCERT

Drevi ob 20. uri na Trgu svobode
koncert največjega jugoslovanskega tenorista Marija
Ob slabem vremenu bo koncert v veliki dvorani „Uniona“

ŠIMENCA

Potrebe mariborskega trgovstva

GOVOR PREDSEDNIKA TRGOVSKEGA GREMIJA G. VILKA WEIXLA.

Na nedeljskem velikem zborovanju slovenskega trgovstva, ki mu je prisostvoval trgovinski minister g. Ivan Mohorič, je imel daljši referat o potrebah trgovskega Maribora in njegove okolice tudi predsednik mariborskega trgovskega gremija g. Vilko Weixl, ki je ob tej priliki naprosil g. ministra kot izbornega poznavalca naših gospodarskih razmer, najboljšega strokovnjaka in neumornega gospodarstvenika, da vzame vse navedeno v pretres in z izdajanjem potrebnih naredb in ukazov izpolni upravičene nade naših gospodarskih slojev. Poročilo g. Weixla je obsegalo v glavnem naslednje:

Sodobna splošna gospodarska kriza je med vsemi jugoslovanskimi mesti najtežje prizadela prav Maribor, kjer imamo rekordno število eksekucij, insolvent in konkurzov ter zaostaja za nami celo Beograd. Vsako leto je samo davčnih rubežev več tisoč, koliko je pa šele drugih. Če ne bo kmalu zadostne pomoči, je popolna propast našega gospodarstva neizbežna. Ker nima Maribor skoro nobenega zaledja in leži ob meji, si takozvano boljše občinstvo še vedno nabavlja svoje, pred vsem oblačilne potrebščine po večini iz tujine. Vpoštevati je treba tudi to, da je Maribor izgubil veliko županstvo, oblastno samoupravo s 63 poslanci, okrajno finančno ravnanje, kontrolo dohodkov z nad 80 nameščenci i. t. d. in s tem seveda tudi vse okoliščine, ki hodijo zdaj k tem oblastvom v Ljubljano in je Maribor tako postal neznan provincialno mesto. Grozila je že tudi redukcija trgovske akademije, srednjih in meščanskih šol, kar pa je bilo zaenkrat še srečno preprečeno. Kupna moč Maribora je padla za več ko polovico. Finančno ministrstvo se za zadevne vzroke ni dovolj zanimalo, temveč je poslalo semkaj svojega inšpektorja z nalogo, da pregleda davčne odmere in jih po potrebi še zviša. Če hoče država od naših gospodarskih krogov kaj iztisniti, mora v prvi vrsti ustreči njihovim pritožbam. Pri primernem prometu in zasluzku ter pri zadostni zaščiti bi vsak rad plačal tudi dvojno ali celo trojno višino današnjih davkov.

Legalna trgovina in obrt se morata zaščititi in je popolnoma zgrešeno mnenje, da se more državnemu nameščencu pomagati le s cenejšo preskrbo življenjskih potrebščin v nabavljajnih zadrugah, pri tem pa se mu je znižala plača. S tem ni bilo nameščencem nič pomagano, porazno pa sta bili zadeti trgovina in obrt. Finančni efekt se je močno znižal in izostanek davkov v Mariboru daleč presega dobiček države na znižanju plač njenih nameščencev. Pa končno naj bi te zadruge obstojale, toda prodajati bi smele samo svojim članom, ne pa vsakomur, kdor pride in se izkaže ali pa niti ne, z izposojeno člansko knjižico, oziroma plača z gotovino. Poslovno poročilo mariborske nabavljajne zadruge za preteklo leto izkazuje trikrat večji promet, kakor bi ga moglo kriti vse mariborsko članstvo s svojimi dohodki. To je jasen dokaz, da je zadruga pravo javno velepodjetje in ne ustreza več svojemu namenu. Poleg trgovstva pa izgublja tudi država sama težke milijone. Lanska statistika zadruge kaže, da je zadruga iztočila v vsem letu najmanj toliko alkoholnih pijač, kakor vse mariborske gostine v istem času in sledi torej iz tega, da ne prodaja pijač samo svojemu članstvu, ki je za ogromni konzum pač preslabo plačano.

Mariborski pekovski obrtniki so že ponovno ostro nastopili proti podzemski pekarni, ki jo je zgradila zadruga, tudi iz higijenskih ozirov. Zadruga prodaja 3 žemlje za dinar, pekovski mojstri pa 2 za dinar. Nekaj pekovski mojster je pa izjavil, da bi prodajal po 4 žemlje za dinar, če bi bil deležen istih ugodnosti in olajšav kakor zadruga. Če bi se promet in zasluzek zadruge razdelil med trgovce in obrtnike, bi se davki zvišali, omejila bi se pa tudi brezposelnost trgovskih nastavlencev. Če se pa to ne bo zgodilo,

mora država ukiniti zadrugam vse ugodnosti in naj jih postavi pod najstrožjo kontrolo.

Drug velik škodljivec in stalni vzrok pritožb našega trgovstva je krošnjarstvo, ki je bilo prej v obmejnih krajih sploh prepovedano. Država od krošnjarjev nima nobenih koristi, legalna trgovina pa ima ogromno škodo. Pa tudi podeželsko prebivalstvo jih ne mara in se jih boji zaradi njihove agresivnosti. Zlasti je treba nastopiti proti njim zdaj, ko bodo s pričetkom sadnih kupcij kar preplavili obmejne kraje. Želeti bi bilo, da bi tudi mariborska mestna občina, kakor že večina naših mestnih občin, odpravila krošnjarstvo, ki napravlja na njenih ulicah na tujce skrajno neugoden utis. Nastopiti je treba tudi energično proti naseljevanju raznih podružnic in obročnih trgovin iz drugih večjih mest, ker so vse prej kakor solidne in odvajajo visoke dobičke zopet iz Maribora v druga mesta. Mnogo pritožb je bilo že oddanih na pristojnih mestih proti izgotavljanju obleke, čevljev, pohištva itd. v mariborski kaznilnici, baje za državno uradništvo, dejansko pa pride vse to v druge roke. Špecično za Maribor pomeni ukinitve trošarine na vino in žganje katastrofalen udarec, ker imajo gostilničarji zaradi proste prodaje vina in žganja veliko škodo, trgovci so pa sploh morali ukiniti prodajo alkoholnih pijač. Zato se mora ukiniti skrajno krivična točilna taksa in naj se vpelje zopet prejšnji način pobiranja trošarine, ker bi se s tem pomagalo državnim financam, občinski proračuni bi se spravili iz velike zadrege, obenem pa bi se izboljšala tudi občina morala.

Je sicer še mnogo stvari, ki bi jih bilo treba rešiti, toda zaenkrat naj bodo dovolj navedene. Mariborsko trgovstvo prosi, naj skuša trgovinski minister doseči pri finančnem ministru, da dobi Maribor vendar že enkrat davno obljubljeni carinarniški kemični laboratorij, ki ga vse tukajšnje gospodarstvo nepopisno težko pogreša. Cele tedne je treba čakati na kemične analize, kar povzroča velike zamude pri prejemanju blaga in znatne stroške za odpošiljanje vzorcev na oddaljena preiskovališča. Mariboru naj bi se tudi vrnil inozemski odtok kontrole dohodkov, ker imata od njegove centralizacije v Beogradu škodo država in mariborsko mesto.

Minister g. Mohorič je pozorno sledil vsem navedenim pritožbam in zahtevam mariborskega trgovstva in obljubil, da bo po vseh svojih močeh skušal rešiti vse te zahteve čimprej in čim najbolje.

Obmejni promet na severni meji

V juliju je prekoračilo severno mejo 30.082 potnikov.

V preteklem mesecu je prekoračilo našo severno mejo 30.082 oseb. Dopotovalo je 16.131 potnikov, in sicer 5884 Jugoslovancev, 5927 Avstrijcev, 3044 Čehoslovaki, 697 Nemcev in 619 drugih. Preko Maribora je prišlo 12.827 oseb, preko Št. Ilje 1816, preko Cmureka 209, preko Dravograda 453, preko Prevalj 514, preko Radgone 250 in preko Hodoša 57.

Odpotovalo pa je 13.951 potnikov, in sicer 5657 Jugoslovancev, 4576 Avstrijcev, 2576 Čehoslovakov, 593 Nemcev in 549 drugih. Preko Maribora je odpotovalo 10.643 oseb, preko Št. Ilje 2018, preko Cmureka 151, preko Dravograda 422, preko Prevalj 542, preko Radgone 149, preko Hodoša pa 26.

V primeri z lanskimi številkami je obmejni promet precej nazadoval. Od 1. januarja do 31. julija letošnjega leta je prekoračilo severno mejo 123.500 oseb, in sicer 46.399 Jugoslovancev, 46.423 Avstrijcev, 9792 Čehoslovakov, 5411 Nemcev in 15.475 drugih.

V tranzitnem prometu je potovalo v preteklem mesecu na progi Maribor-Rakek 1476 oseb, na progi Rakek-Maribor pa 1032. Maribor-Prevalje 423, obratno 227, Labud-Prevalje 660, obratno 588, Kotoriba-Prevalje 603, obratno 217.

Šimenčev koncert

Po daljšem presledku bomo slišali drevi ob 20. uri na Trgu svobode, v primeru slabega vremena pa v veliki dvorani pivovarne »Union«, našega velikega tenorista, člana vseh treh jugoslovanskih državnih oper g. Marija Šimenca. Na sporedu njegovega koncerta so pesmi in arije prve vrste, ki bodo gotovo privabile na koncert več tisoč poslušalcev, zlasti še, ker so cene za tak koncert razmeroma zelo nizke.

Iz poštne službe.

V višjo skupino so napredovale Josipina Jerebova in Marija Janovska pri tukajšnji kolodvorski pošti ter Nežika Tekačeva v Ljutomeru. Premeščeni pa so: Jože Rupnik iz Maribora v Ljubljano, Anica Skrbčeva iz Marenberga v Maribor, Angela Novakova iz Križevcev pri Ljutomeru v Dolno Lendavo in Tezija Radovanova iz Maribora v Mežico. Uradnica Marija Štebijaeva na mariborski kolodvorski pošti je trajno upokojena. Ivan Jamnik in Karel Srebrnik sta premeščena s pošte Maribor II. k pošti Maribor I.

Tragična smrt šolskega upravitelja.

V Muri se je pretekli ponedeljek utopil pri kopanju Janko Tivadar, šolski upravitelj v Pincal pri Dolni Lendavi, star 29 let. Tragično preminulega šolnika so pokopali danes dopoldne na pokopališču v Beltincih.

Zborovanje Cirilmetodarjev.

Veliko zborovanje Ciril-Metodove družbe bo 11. septembra v Slovenski Bistrici.

Opozorilo rezervnim častnikom.

V Mariboru stanujoči rezervni častniki, ki so dobili uniformo od države ali ali od združenja rezervnih častnikov, se pozivajo, naj se udeleže komisionalnega pregleda uniform pri poveljstvu mariborskega vojaškega okrožja v Melju, Trstenjakova ulica in sicer v soboto 20. t. m. ob 11. uri dopoldne.

Klasična gimnazija v Mariboru.

Prijave za sprejemni izpit v I. razred (5 Din kolek in navedba vzroka, zakaj se učenec ni oglasil v junijskem roku, obenem krstni list in zadnje izpričevalo) se sprejemajo do 31. t. m. dopoldne do 10. ure. Nato bo sprejemni izpit. Vsi drugi izpiti (popravni in razredni) bodo 29., 30. in 31. t. m. Vpisovanje vsega dijaštva bo 2. 3. in 5. septembra. Dijaki morajo prinesiti k vpisovanju davčna potrdila, denar za šolnino, vpisnino in zdravstveni fond. Podrobne odredbe so na vpogled v veži na črni deski. Otvoritvena maša bo 8., začetek pouka pa 9. septembra.

Dražba v carinskem skladišču.

Jutri dopoldne ob 9. uri se prične dražba v carinskem skladišču. Zdražbalo se bo razno trgovsko blago in razni sestavni deli za radijske aparate.

Drava naplavila truplo podporočnika Teržiča.

Včeraj je naplavila Drava pri Zavrču truplo podporočnika Teržiča, ki se je utopil pri kopanju pretekli petek v Mariboru. Truplo je našel šofer Mirko Glivnik iz Maribora, ko se je kopal blizu Zavrča v Dravi. Obvestil je o najdbi završke orožnike, ki so odredili prenos trupla v mrtvašnico tamkajšnjega pokopališča.

Huda ura nad Slovenskimi goricami.

Sinoči je divjala v okolici Jarenine, Št. Ilje, Sv. Jakoba in Sv. Lenarta huda nevihta. Silen vihar se je pripodil od severovzhoda in prignal s seboj temne oblake, iz katerih se je vsul blagodejen dež. Vihar pa je bil tako silen, da je podrl v bližini Pesniškega dvora nekemu posestniku gospodarsko poslopje, odkrival strehe, ruval drve in tako povzročil tudi precej škode na sadnem drevju. Podrl je naposled več brzojavnih drog in poškodoval telefonsko progo Sv. Jakob v Slovenskih goricah. Divjal je tudi nad Mariborom in dvignil oblake prahu, ki je ležal na suhih cestah. Tako potrebnega in zaželjenega dežja pa nam ni prinesel.

Moško perilo oo meri pri I. Babič, Maribor

Pri poapnenju arterij v možganih in srcu dosežemo pri vsakdanji uporabi male množine »Franc Josefove« vode iztrebljenje črevesa brez hudega pritiska. Cenjeni učenci na klinikah za notranjo medicino so dosegli celo pri polstransko ohromelih s »Franc Josefovo« grenčico najboljše uspehe pri iztrebljenju črevesa. »Franc Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Strelska tekma pri Sv. Marjeti na Drav polju.

Zanimanje za sportno streljanje je naše ljudske mase zelo zajelo. Po mnogih streliščih se vadijo ob nedeljah kmečki fantje streljati. Nekateri dosežejo prav lepe uspehe. V nedeljo 21. t. m. bo pri Sv. Marjeti na Dr. polju celodnevna strelska tekma, popoldne ob 3. uri pa v gostilniških prostorih br. Finžgarja dramska predstava »Sokratov god« in »Nocoj je prav lep večer«. Strelske družine in drugi iskreno vabljeni!

Zrtev kopanja.

V Dobravi pri Marenbergu se je včeraj pri kopanju v Dravi utopil 26letni hlapec Kristijan Berneker. Po delu se je podal k Dravi in razgret od vročine skočil v mrzle valove, kjer ga je prijel krč. Ves trud, da bi ga izvlekli iz vode, je bil zaman. Deroča Drava je odnesla svojo žrtev in je ni več izpustila.

Otok
RAB 75 DALMACIJA
do 100 -
Pension Hotel Bristol
Palace Hotel
Praha
Villa Vilma
(sa poslugom i svima taksama)
Hoteljer A. Machar

Sportne srajce v vseh barvah in izdelavah, po želji v vsaki obliki od Din 48,- naprej. I. Babič, Maribor.

Staro kolo za novo.

Na Vodnikovem trgu je sinoči pustil za trenutek svoje novo kolo pred neko gostilno mesarski pomočnik Ivan Zabaša. To priliko je izrabil neznan moški, ki je zamenjal svoje staro obrabljeno kolo za novo in se odpeljal neznan kam.

Pretep.

Na Metavi pri Sv. Petru so se fantje predvčerajšnjim spravili med seboj. Pošteno jo je pri tem izkupil 21letni Anton Ferk, ki je dobil med pretepom dva tako huda zaboljaja v pleča, da so ga morali prepeljati v bolnišnico.

Od doma je pobegnil.

Ze pred tremi dnevi je pobegnil od doma 12-letni Stanko Božič, stanujoč na Tržaški cesti. Fantek je majhne in krepke postave, kratko ostrizen, oblečen v kratke rjave hlače in pisano srajco. Kdor bi o fantku kaj vedel, naj javi predstojništvu mestne policije.

Nezgoda.

Na Pobrežju je padel sinoči z visoke lestve že priletni hlapec Jože Letonja in se hudo poškodoval. Ponesrečenca so spravili v bolnišnico, kjer so zdravniki ugotovili, da si je pretresel možgane.

Za gnezdi je stikal.

Osemletni Tonček L. iz Studencev jo je pošteno izkupil. Imel je navado, da je rad stikal za gnezdi po studenškem gozdu. Tako je tudi včeraj splezal na visoki bor. Pa je padel doli in si hudo poškodoval levo nogo. Zdravi se v bolnišnici.

Popravljam vse moško perilo po jako nizki ceni. I. Babič, Maribor.

Ponesrečena kolesarka.

Korajžno se je podila včeraj dopoldne po državni cesti v Košakih na svojem kolesu delavka Lizika. Pripetila pa se ji je nezgoda. Zavozila je v obcestni jarek in padla ter se hudo poškodovala na obeh rokah. Lizika se zdravi v bolnišnici.

V jamo je padel.

V Ranči je delavec Tine Izlakar gasil apno in pri tem po nesrečnem naključju padel v apno jamo. Pri padcu je dobil na levi nogi težko poškodbo. Moral je po pomoč v bolnišnico.

S kolesa je padel.

V tukajšnji bolnišnici so pripeljali mlazarja Tomaža Špurja iz Murske Sobote, ki je tako nesrečno padel s kolesa, da si je zlomil desno ključnico

Zaboljšanje reelne sadne trgovine

ZAHTEVJE ZDRUŽENJA SADNIH IZVOZNIKOV IN TRGOVCEV.

Poročali smo že o zborovanju sadnih trgovcev in izvoznikov 6. t. m. Znano je, da so v preteklih letih trpeli večkrat občutno škodo radi brezvestnih, nekontroliranih trgovskih šušmarjev in sadnih nakupovalcev ne le posamezni sadni trgovci pri davčnih predpisih, ampak posebno tudi producenti pri izterjavanju kupninskih in odškodninskih zahtevkov. Novo društvo pa je takoj na svojem prvem običnem zboru sprejelo nekaj sklepov, ki zahtevajo, da se nakupovanje sadja stavi pod izdatno kontrolo javnosti in oblasti.

Da se zaščiti reelna domača sadna trgovina in se sadni producenti obvarujejo škode, ki jo povzročajo nesolidne trdke in nepošteni sadni nakupovalci, so zborovalci soglasno sprejeli sledeči predlog: »Nakupovanje sadja na področju organizacije je razen upravičenim trgov-

cem dovoljeno samo takim uslužbencem sadnih trgovcev in izvoznikov, ki imajo po delodajalcih izdane in po združenju sadnih izvoznikov in sadnih trgovcev v Mariboru potrjene in od pristojnih prvo-stopnih upravnih oblastev vidirane, z osebnim popisom in fotografijo opremljene izkaznice.

Stroške za take izkaznice in prijave sadnih nakupovalcev pri združenju in upravnih oblastvih plača nakupovalec, odnosno njegov delodajalec.

Banska uprava se pa naproša, da izda v smislu tega sklepa potrebna navodila podrejenim upravnim oblastvom, ki naj zaupajo orožniškimi in policijskimi postajam ter občinskim upravam strogo kontrolo nad nakupovalci sadja, da tako s primernimi sankcijami preprečijo nasprotno postopanje, posebno po tujih nakupovalcih.

Nagradno ocenjevanje konj

V ponedeljek dopoldne se je sestala na razstavišču na dvorišču pivovarne »Union« v Razlagovi ulici posebna ocenjevalna komisija, ki ji je načeloval g. Rosenberg, člani so pa bili gg. Novak, Skuhala, banski svetnik Škof in Škofic. Navzoči so bili ndalje vsi lastniki razstavljenih konj in številni člani »Kasaškega društva« v Mariboru z drugimi ljubitelji konjskega športa.

Po temeljitem ogledu in ocenitvi so bile nagrajene naslednje živali:

A. Piemenske kobile z žrebci: I. »Koketka«, last g. Ivana Bunderla iz Veržeja; II. »Anfängerin«, last g. Antona Kerenčiča iz Pesnice. III. »Salome«, last g. Ivana Šegule iz Hlaponcev. IV. »Lenšika«, last g. Alojzija Novaka iz Banovcev in V. »Zlata«, last g. Jožeta Vaupotiča iz Lukavcev.

B. Enoletne žrebice: I. »Jelka«, last g. Antona Štuheca in Logarovcev; II. »Silka«, last g. Slavka Vrbnjaka iz Stare Nove vasi; III. »Lukša«, last g. Matije Vaupotiča iz Lukavcev in IV. »Vivina«, last g. Slavka Vrbnjaka iz Stare Nove vasi.

C. Enoletni žrebički: I. Ernest, last g. Franca Žitka iz Bučevcev; II. »Heli-os«, last g. Antona Kerenčiča iz Pesnice pri Mariboru; III. »Princ Peter«, last g. Alojzija Novaka iz Banovcev in IV. »Peter Pilot«, last g. Ludvika Slaviča iz Grab.

Č. Dveletne žrebice: I. »Doksa«, last g. Antona Bežana in Šalincev; II. »Lelka«, last g. Jakoba Vaupotiča iz Lukavcev; III. »Pridna«, last g. Ludvika Slaviča iz Grab; IV. »Kiki«, last g. Ivana Bunderla iz Veržeja; V. »Zarja«, last g. Jožeta Vaupotiča iz Lukavcev in VI. »Slava«, last g. Jožeta Vaupotiča iz Lukavcev.

D. Triletne in starejše kobile: I. »Alma«, last g. Antona Štuheca iz Logarovcev; II. »Rastisava«, last g. Matije Vaupotiča iz Lukavcev; III. »Pšina«, last g. Jožeta Slaviča iz Bunčanov in IV. »Nina«, last g. Alojzija Slaviča iz Banovcev.

Sokolstvo

Meddruštvena štafeta.

Preteklo nedeljo zjutraj je bil na novem letnem telovadišču Sokola Maribor I. meddruštveni štafetni tek mariborskih in okoliških društev. Bila je švedska štafeta s štirimi progami po 800, 400, 200 in 100 metrov. Štafetnega teka se je udeležilo šest društev in najboljši čas je dosegla postava Maribor I. v času 3.55; drugo mesto je dosegla moška postava v času 3.56; tretje druga postava Maribora I. v času 3.58, četrto Maribor II. v času 4.5, peto Studenci v času 4.13 in šesto Slovenska Bistrica v času 4.15. Štafeto sta vodila okrožni načelnik br. Ferš in načelnik Maribora I. br. Cilenšek.

Tekme v odbojki.

Preteklo nedeljo so se nadaljevale tekme v odbojki za okrožno prvenstvo na matičnem letnem telovadišču. Največ točk sta si priborila Maribor I. in Maribor II., ki se bosta kosala med seboj za naslov okrožnega prvaka. Lepo igro v odbojki so pokazala tudi društva Maribor III, Studenci, Hoče in Tezno. Pri ostalih društvih pa se pozna sicer prav resna volja, manjka pa jim še spretnosti in izvežbanosti. Tekme je vodil okrožni načelnik br. Ferš.

Zaključek četnih tekem v odbojki.

Pri četnih tekmah, ki so bile preteklo nedeljo v Slovenski Bistrici, si je priborila prvo mesto z 8 točkami četa Laporje in s tem ponovni naslov okrožnega prvaka. Drugo mesto si je priborila četa Spodnja Polskava, tretje Črešnjavec, četrto pa sokolska četa Radvanje. V ženski kategoriji so si priborile prvo mesto in naslov četnih okrožnih prvakin članice radvanjske čete, v moški naraščajniški kategoriji pa naraščajniki čete Radvanje.

Družabni večer Sokola I.

Sokolsko društvo Maribor I. priredi v soboto 3. septembra ob 20. uri družabni večer v telovadnici inženerske podčastniške šole. Na sporedu so deklamacije, glasbene in dramske točke. — Zdravo!

Sport

ISSK Maribor II : SK Mura 3:1 (3:1).

Rezervno moštvo ISSK Maribora je v ponedeljek odigralo v Murski Soboti prijateljsko tekmo proti SK Muri ter po lepi igri zaslužno zmagalo v razmerju 3:1. Pri ISSK Mariboru se je posebno odlikoval vratar Mlekuš. Sodil je zelo dobro g. Nemeč iz Murske Sobotne.

Teniški dvomatch SK Železničar:SK Ilirija 3:1.

Včeraj se je odigral v Ljubljani klubski teniški dvomatch med SK Železničarjem in SK Ilirijo. SK Železničarja sta zastopala gg. Pušenjak in Masi, SK Ilirijo pa g. inž. Novak in Banko. Tekmovalo se je po sistemu tekmovalni »Davis-cup«. Po lepi in napeti igri je SK Železničar zaslužno zmagal v razmerju 3:1.

Posamezni rezultati so bili naslednji: Pušenjak: inž. Novak 6:1, 6:4; Mazi: Banko 3:6, 6:3, 6:3; Pušenjak-Mazi: inž. Novak-Banko 2:6, 4:6; Pušenjak-Banko 6:3 (radi nastalega mraka se drugi set ni odigral); Mazi: inž. Novak 6:2, 1:0 w. o.

Mlada igralca SK Železničarja sta dosegla lep uspeh, in to na tujem terenu ter bila deležna odobravanja publike, ki je z

zanimanjem spremljala vse njihove odločne poteze.

Tekmovanje za nogometno državno prvenstvo.

V nedeljo 21. t. m. bodo te-le tekme: v Zagrebu: Gradjanski:Primorje; v Ljubljani: Ilirija:Viktorija; v Spitu: Hajduk:Concordija; v Osijeku: Gradjanski:Slavija; v Sarajevu: Slavija:BSK; v Beogradu: Jugoslavija:SSK in Bask; Obilič in v Šapcu: Slavija (Sombor); Bačka. ISSK Maribor je tudi prihodno nedeljo prost. Nastopil bo šele 28. t. m. in sicer v Mariboru proti Gradjanskemu.

Teniški turnir za mednarodno prvenstvo Jugoslavije

bo priredila Jugoslovenska teniške zveza pod pokroviteljstvom kralja in kraljice v dneh 24. do 28. avgusta v Zagrebu.

Kolesarska tekma za prvenstvo Jugoslavije

bo v nedeljo 21. t. m. na progi Ljubljana-Zagreb (144 km).

Jubilejna publikacija OUZD

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je izdal ob priliki desetletnega jubileja jubilejno publikacijo statističnih podatkov, ki obsega v slikah in tabelah naslednje podatke: Sezijsko in konjunktorno valovanje zaposlenosti naših delavcev pred svetovno vojno; sezijsko in konjunktorno valovanje zaposlenosti naših delavcev po svetovni vojni; sezijsko in konjunktorno valovanje povprečne zavarovane mezde posameznega dne; razporeditev trgovine, obrti in industrije v Veliki Ljubljani; zemljevid poljedelskih strojev v Dravski banovini; verjetnost obolenja v posameznih letih starosti; povprečno trajanje bolezni v posameznih letih starosti; povprečna morbiteta v posameznih letih starosti; število članov po industrijskih skupinah, mezdnih razredih in spolu ter zavarovana mezda dne 30. VI. 1931; število članov po industrijskih in starostnih skupinah ter spolu dne 30. VI. 1931; število obolenj, ki jih beležimo povprečno na vsakih 100 zavarovancev po industrijskih skupinah, spolu in diagnozah iz leta 1930; trajanje bolezenske podporne dobe po industrijskih skupinah, spolu in diagnozah v letu 1930; morbiteta (število bolezenskih podpornih dni, ki jih beležimo povprečno na vsakega zavarovanca) po industrijskih skupinah, spolu in diagnozi v letu 1930; statistika obolenj po spolu, diagnozah in mesecih leta 1930. (Vpliv sezijske na obolenja.) Jubilejna publikacija je interesentom na vpogled ob uradnih urah v socialno-političnem uradu mestnega načelstva v Mariboru, Rotovski trg 9.

Maurice Renard:

Biserna ogrlica

Draguljar Stern pregleduje smaragde. Sedi pri krasni marmornati mizi v svoji delavnici. Sivobaržunaste tapete se bleste srebrno v žarki luči svetilke, viseče na stropu. »Neka dama bi rada govorila z vami osebno,« javi mladi mož.

Mladi mož pomoli pri teh besedah draguljarju iz beležnice iztrgam listek.

Dvoje s svinčnikom napisanih vrstic:

Edna Péerier

(spominjajoča se Gérarda Lemarchanda).

S krepko, le že radi starosti nekoliko trdo roko, seže Stern po listu; v njegovih še živahnih očeh se pojavi za hip svit, spominjajoč na barvo pred njim ležečih smaragdov. »Pač priletna dama?« »Da, gospod Stern.« »Kakšna je?« »Zdi se, da živi v bednih razmerah.«

Gospodu Sternu zadržto sivkaste obrti.

»Pripeljite damo notri!«

V sobi se pojavi slabotna, črno obravljena dama, ki plaho obstoji. V... zaprla neslišno za njo.

»Edna!«

Z razprostrtimi rokami in ljubeznjivim smehljajem ji hiti nasproti. »Ah, vi se me spominjate, gospod Stern! Kako sem se bala, da ste me utegnili pozabiti.«

Stern stisne dvoje delovnih rok. Roki se čutita pod rokavicami iz sukanca trdi in žuljavi ter se tiska ne upata vrniti.

»Sedite vendar Edna...«

Edna sede na skrajni rob ednega naslonjača, ko da more pustiti poleg sebe še prostor za druge. Da, danes je mailna starka.

»Kaj ne da, vi bi mene bili spoznali,«

»Gospod Stern?«

»O pač, Edna.«

»Toda, toda!« vzklikne Edna zmajaje z glavo. »Po petindvajsetih letih! — Vi pa ste napravili med tem kariero!«

Edna ogleduje plaho obdajajoče jo razkošje; dragocene šipe, blesteče zastore, ogromno marmornato mizo... »Kar sem, za to se imam zahvaliti Gérardu. Da mi ni on priskočil na pomoč z začetnim kapitalom... Dobri Gérard! Ste ga li še kdaj videli?«

Ona se zdrzne. »Oh ne, nikdar več. Že petindvajset let je minilo od najinega zadnjega svidenja!«

»In kako je bilo v vami, Edna?«

»Nič. Delala sem ter mislila pri tem nani. Izpolnil je vse moje šivljenje. Saj veste.«

»Mislim sem si bil. Vse vaše življenje — skupaj pa sta ostala vendar samo...«

»Dve leti. Nato me je zapustil, da se je poročil.«

Stern se je spomnil bolešnega razdora tega razmerja, spomnil se je obupa Edne, ki je mislila, da jo bo ljubil Gérard do groba, spomnil se je tudi Gérarda, ki se je moral ukloniti volji svojega neizprosnega očeta. »Edna,« je ponavljal toplo ter zrl nanjo, kot zremo na minulost. Nena-doma je dejal: »Gérard je bil moj prijatelj, moj najboljši prijatelj.« Ko, da je hotel s tem nekaj pojasniti — pojasniti samega sebe.

Molk. Zdi se, da se je Edna zatopila v misli. Nato dé hitro: »Gospod Stern, jaz sem prišla k vam, da bi... ker...«

Seže v žep in izvleče rumeni etui. Nato se hipoma prekine. »Oprostite, kako sem neuljudna! Niti vprašala vas nisem. Vi ste gotovo poročeni?« »Ne, Edna, tudi jaz se nisem poročil.« »In pri tem niste imeli nobenega povoda.«

»Kdo ve? Zakaj bi tudi jaz ne mogel

koga ljubiti — nesrečno?«

Toda Edna se ne zanima posebno za Sternovo ljubezen. Nekaj drugega jo zanima... »Nočem biti indiskretna...« In nadaljevala je: »Dovolila sem si, vam tole prinesiti...« »Pokažite,« dé Stern zelo prisrčno. »Kaj je v etuiju?«

Zardela je. »Priznati vam moram. To je edino darilo, ki sem ga prejela od Gérarda. Ogrlica... nepristni biseri.«

»Zakaj nepristni?«

»Nikdar ne bi bila sprejela od njega kaj dragocenega.«

»Ko vas je Gérard zapustil, ste upam...«

»Ne, gospod Stern. Ponudil mi je majhno premoženje, toda rekla sem mu: »Ne, ne maram ničesar, pridržim si le orglico, ki mi je drag spomin.« Nameravala sem jo res obdržati do smrti. Toda življenje je sedaj zelo težko, kaj ne da. Pa sem se danes odločila, zelo težko odločila...«

»Kaj, kaj vam ni Gérard po svoji smrti ničesar zapustil?«

»Odklonila bi bila. To je le predobro vedel.«

»Edua, kar mi pripovedujete zyeni čisto neverjetno. Gérard je bil tako kavalirski, tako pravičen — in da ne bi bil ukrenil tako, da bi vam bil zasiguriral brezskrbno bodočnost?«

Vztrajala je: »Nisem hotela, kriva sem bila sama.«

»In danes morate ubožica prodati svojo orglico?«

»Edna je urno odprla etui. »Nisem se upala obrniti do neznanca, tedaj sem se spomnila vas. Vem, da stvar ni toliko vredna. Gérard je plačal takrat zanjo tristo frankov. Toda jaz moram vendarle vedeti, koliko je danes vredna. Saj nečem, da bi jo kupili, gospod Stern. Prosim vas samo, da poveste, koliko naj za-

htevam zanjo in do koga naj se obrnem.«

Glas se ji je tresel. »Pokažite,« je molnil Stern ter vzel orglico. »Mogoče danes sploh ni nič vredna?« je vprašala plaho. »Ali mislite, gospod Stern, da tri sto...«

»Pač, Edna. Toda ne tristo frankov, pač pa tristotisoč frakov. Bil sem tega takoj gotov, preden sem jih videl. Gérard ni bil človek, ki bi vas zapustil v bedi.«

»Tristotisoč!« vzklikne Edna smrtno blede. »Saj to ni mogoče! Saj sva kupila ogrlico skupaj. Plačal jo je vpricho mene.«

»On jo je pač brez vaše vednosti pozneje zamenjal za drugo, ko je videl, da ste vsako drugo pomoč odklonili.«

»Ah, Gérard, moj dobri Gérard!«

»Gotovo,« je pritrdil Stern. »Bil je plemenitega srca. Odkupim vam, Edna, ogrlico, če vam je prav.«

»Kako čudo! Kako čudo!« je zašepetala blaženo.

Napisal je ček. »Tu, draga prijateljica, s tem živite nekaj časa lahko brez skrbi.«

»Vi hočete reči, da sem bogata, bajno bogata!«

Edna ne more priti k sebi. Stopica razburjena gori in doli.

»Pomirite se vendar!«

»Da, prav imate, samo, da se prav zavem. Kako srečna sem. Če pomislim, da je sedaj konec gladovanja in zmrzovanja.«

Sedla je ter skušala, skrivaje obraz v rokah, najti duševno ravnovesje.

Mehanično tehta Stern nakit v rokah. Njegove misli se mude v lepih mladostnih dnevih pri plavalci, v lepoti žareči Edni. Toda draguljar, človek poklica v njem se ne da tako lahko zatajiti. Neslišno za Edno zamrmra predse: »Nepristni biseri... popolnoma zastarel sistem.«

Razvoj poljskega tiska

PODATKI O PROŠLOSTI IN SEDANJO STI.

Najstarejši poljski časopis — »Mrkurjusz Polski« — je začel izhajati leta 1661. Od tega leta pa do zadnje delitve Poljske je izhajalo, oziroma izšlo 120 periodičnih publikacij. Izmed vseh let, ki so deloma po večjem ali manjšem obstoju izhajale, izhaja še danes »Gazeta Warszawska«, ustanovljena leta 1774.

Izmed 59 časopisov, nastalih v dobi 1795 do 1814, obstoja danes samo še en časopis, in sicer »Gazeta Lwowska«, ustanovljena l. 1811.

Med leti 1815.—1914. je izšlo, oziroma nastalo 3345 raznih časopisov, a večina (2220) šele v letih 1881.—1914. Največ časopisov je nastalo v dobi osvobodilnih vojn, to je v l. 1830.—1831., 1846.—1849., 1861.—1864. Čim se je zatrla osvobodilno gibanje, so s silo prenehali tudi razni časopisi.

Začetkom svetovne vojne je bilo na Poljskem 1145 časopisov, a okoli 100 se jih je tiskalo v tujini.

V prvih dneh osvobodene Poljske je bilo komaj 600 časopisov. Od vseh je poleg obeh že imenovanih med tem časom dosegel leta 1931. stoletnico še danes izhajajoči »Kurjer Warszawski«.

Od novembra 1918 do konca 1927 je nastalo na Poljskem 3288 in prenehalo 1950 časopisov.

Leta 1928. je bilo na Poljskem skoraj 2500 časopisov, v tem številu pa ni všteti okoli 200 časopisov, ki izhajajo v tujini; nekateri izhajajo že več desetletij. Omenimo le »Kurjer Polski« v Milwaukeeju, »Dziennik Berlinski« v Berlinu in »Narodowiec« v Lilleu.

Leta 1928. je prenehalo izhajati kar 300 časopisov.

Danes je stanje približno tole: 2200 listov izhaja v republiki, okoli 175 v tujini, torej skupno 2375 periodičnih časopisov.

Po jeziku jih izhaja v republiki okroglo 1750 ali 80% v poljščini. Drugi časopisi so pisani v židovskem in hebrejskem jeziku (okroglo 170), v nemškem (135), ukrajinskem (85) itd., dva sta v esperantu in eden v češkem jeziku.

Izmed poljskih časopisov je dnevnikov in onih, ki izhajajo dvakrat na teden 290, tednikov 525, drugih časopisov 935.

Predaleč bi vedlo, če bi hoteli naštetih časopise po vsebini, ki je diferencirano približno kakor vse ostalo svetovno. Nas bo morda najbolj zanimalo, da šteje n. pr. vojaški tisk okoli 20 periodičnih časopisov.

Čudno se nam pa zdi, da je mladinski periodični tisk tako majhen in obsega komaj 5 časopisov. Res pa je, da ima skoro vsak dnevnik in tednik mladinsko prilogo.

Strokovni tisk je zelo bogat. Zelo zanimiv je specialni tisk. Izhajata dva prav lepa časopisa za bibliofile, 4 šahovski časopisi, okoli 5(!) za posredovanje zakonov itd.

Ako razdelimo tisk po mestih, stoji Varšava na prvem mestu. V Varšavi izhaja okoli 500 periodičnih listov, samo dnevnikov 35, od teh 25 v poljskem jeziku. Potem sledi Lwow s približno 180 publikacijami (140 poljskimi, 25 ukrajinskimi in 15 židovskimi). Krakov in Poznanj imata po 150 publikacij. Katowice imajo preko 115.000 prebivalcev in 50 publikacij (40 poljskih in 10 nemških). Torunj ima okroglo 55.000 prebivalcev in 20 publikacij; vse so poljske!

V tujini je najbolj zastopan poljski tisk v Ameriki. Potem ima mnogo časopisov tudi Nemčija. Tudi Harbin v Mandžuriji ima 3 poljske publikacije.

Po obsegu naklade omenjamo sledeče časopise in le zavidamo naše brate, da je njihov tisk tako razširjen.

»Ilustrovani Kurjer Codzienny« v Krakovu z jako lepo nedeljsko poučno literarno prilogo; — izhaja vsak dan v približno 100.000 izvodih.

»Kurjer Warszawski« v Varšavi ima do 100.000 naklade.

»Kurjer Poznanski« in »Dziennik Poznanski« (od 40.000—60.000 izvodov).

Izmed političnih časnikov kot zastopnikov različnih strank je:

»Gazeta Warszawska« narodno demokratska.

»Glas Pravdy«, »Epoka« sta organa vladnega bloka; »Rzecz pospolita« v Varšavi organ krščanskih demokratov;

»Czas« v Krakovu je konzervativen, »Robotnik« v Varšavi, »Naprzód« v Krakovu in »Dziennik Ludowy« v Lwovu so glasila socialno-demokratske stranke.

Kulturne vesti

Članom in prijateljem Vodnikove družbe.

S hitrimi koraki se bliža dan, ko bodo naši marljivi poverjeniki zaključili nabiranje članov za leto 1932. Uprava Vodnikove družbe si dovoljuje opozoriti vse lanske člane, ki doslej še niso obnovili članarine za leto 1932., da jo obnove nemudoma pri poverjeniku svojega okoliša ali pa neposredno pri družbeni upravi v Ljubljani. Člani in prijatelji Vodnikove družbe, ne zamudite ugodne prilike, ki vam jo nudi družba v svojim letošnjim književnim darom. Za 20 Din dobite jeseni 4 lepe, zanimive in poučne knjige: »Vodnikovo prtilko za leto 1933.« ki bo bogato ilustrirana in pestr v vsebine; Ravljen: »Tulipan«, povest iz življenja naših izseljencev v Nemčiji; Bevk: »Žerjavi«, pisatelj prvič opisuje problem naših Aleksandrink, motiv Lepe Vide v novi obliki; Pupin: »Od pastirja do izumitelja« II. del, nadaljevanje I. dela, ki ga je izdala Vodnikova družba l. 1931. in je zadivil vse člane in prijatelje družbe. Ne odlašajte s svojim prispevkom k Vodnikovi družbi! Obnovite takoj članarino za leto 1932!

Izmed agencij navajamo »Pat« (Poljska Agencija Telegraficna), »Pap« (Poljska Agencija Publicystyczna), »Lap« (Ludowa agencija pracoća) i. dr. Zastopnike imajo skoraj vse agenture po vseh mestih doma, a tudi po drugih večjih centrih v tujini.

Poljski tisk je bogat in dobro organiziran in stoji na visokem stališču; zlasti informacijska služba je spretno organizirana.

V nacionalnem oziru in osvobodilnem delu je storil več ko svojo dolžnost. Koliko novinarjev je moralo nekoč v emigracijo, a kolikim so sibirsk katorge prikrajšale dragoceno življenje.

Žurnalistične organizacije na Poljskem.

Poljski novinarji so organizirani v sindikatih, ki tvorijo centralno organizacijo »Zwazek Syndykatow Dziennikarskich« (zveza novinarskih sindikatov); zveza je včlanjena tudi v internacionalni federaciji. Poleg sindikatov je še mnogo novinarskih društev, ki imajo značaj klubov. Del pokrajinskih novinarjev in založnikov je organiziranih v zvezi pokrajinskega tiska »Zwiazek Prasy Prowincjonalnej«. Tudi za materialno samopomoč novinarjev je preskrbljeno. Obstoja namreč dobro organizirana »Zavarovalna in pomožna blagajna«.

Nepoljski novinarji imajo svoje lastne narodne organizacije v društvi in klubih; vendar so kot sindikalizirani žurnalisti tudi člani sindikatov.

Najvišjo organizacija pa tvori že preko 12 let obstoječa novinarska visoka šola pod imenom »Wyzsza Szkoła Dziennikarska«. Da je nastala in obstoja ta lepa institucija, se mora zahvaliti »Društvu za pospeševanje študija novinarskih ved«.

Studenci

Narodna obramba. Krajevna organizacija »Narodne obrambe« v Studencih ima danes v sredo 17. t. m. obvezen članski sestanek ob 19. uri v Sokolskem domu. Ker so na dnevnem redu važne zadeve, pridite polnoštevilno!

Sokolsko delo. Pri tekmah v odbojki med društvoma Studenci in Limbuš so Studenci zmagali v razmerju 15:2, 15:4, proti društvu Tezno pa so igrali neodločno 1:1, zato se bo tekma nadaljevala.

Svarilne table je občina nadomestila ob poti proti koroškemu kolodvoru, a kolesarji jih ne upoštevajo. Vedno vozijo po poti in celo pešce nadlegujejo, da morajo stopiti v stran in se jim izogniti. Občina naj nastopi energično in predrzneže eksemplarično kaznuje.

Razvanje

V Hočah sta se poročila 14. t. m. g. Fr. Pauko, trgovski sotrudenik v veletrgovini g. A. Macuna v Mariboru in gđc. Marica Rotova iz Radvanja. Razvanjska sokolska četa izgubi z njo izredno ljubeznivo

članico. Oba otvoriti v kratkem lastno trgovino v Kozjem. Mnogo sreče!

Smrtna kosa. V graški bolnici je umrla po kratki in mučni boleznii gostilničarka in posestnica ga. Marija Fuchs v starosti 67 let. Pokojna je bila dobra žena in je pomagala marsikateremu siromaku. Prepeljali jo bodo v Radvanje, in položili jutri, v četrtek k večnemu počitku. Naj bo blagi ženi lahka domača zemlja, žalujoči rodbini pa naše iskreno sožalje!

Grozna soša. je nastala povsod. Otava je je zgorela in tako ne bo dovolj krme za zimo. Posledica je, da ljudje neusmiljeno pobijajo odvišno živino. Po vrtovih je vse suho: ni salate ne fižola ne zelja ne kumar. Sadje odpada v velikanskih množinah, seveda nedozorelo. Sadjarji zaman poskušajo cepiti divjake, ker niso v megi. Najbolj se se še drži koruza in trta. Grozdje se že meca in bo po prvem dežju vse melko. Ajda ne zraste nikamor, repe pa menda sploh ne bo.

Radvanje

Himen. Poročila sta se Franc Stojnšek, železničar, in gospodična Rozalija Kolmanova, hčerka posestnika. Bilo srečno!

Pogreb. Pokopali smo tragično premnulega strojevodjo gospoda Josipa Kolarja. Na zadnji poti so ga spremljali tudi naši gasilci, domače pevsko društvo »Lira« mu je zapelo zadnjo »Vigred« in železničarska godba mu je zaigrala žalostinke. Naj v miru počiva, žalujoči rodbini naše iskreno sožalje!

Šola dobi čebelnjak. Po dolgem prizadevanju učitelja g. Ivana Dšura, vnetega čebelarja, je naša šola dobila krasen čebelnjak. Dšura je vsa mizarska in druga dela opravil sam. Njegova agilnost in delavnost priča, da ima veliko veselje do vsestranske vzgoje svoje dece. Vsa čast!

Profesor Piccard misli na vse. Kakšen drugi profesor bi gotovo pozabil vsaj balon napihniti.

Denarnice

za kovani denar v veliki izbiri pri Ivanu Kravosu, Maribor, Aleksandrova cesta 13

Ovčja volna,

oprana za madrace po nizki ceni na prodaj. Božiček, gostilna, Meljska c. 9 od 3. do 4. ure popoldne. 2611

Dobro ohranjeno moško kolo

znamke »Puch« radi selitve na prodaj. Naslov v upravi lista. 2612

Prodaj otroški voziček.

Vprašati od 11. do 12. ure. Klopčič, Cvetlična ulica 23. 2613

Mlad pes,

beli, dolgodlaki »Pufi«, se je zatekel. Oddanaj se v Razlagovi 11. 2614

Kupim takoj

na periferiji (Tomšičev drevored itd.) parcelo za stavbo enonadstropne hiše od 500—1000 m². Ponudbe na Šauperl, Slomškov trg 16. 2543

Časopisi,

revije, inserati, papir, tiskovine, trgovske knjige, Hinko Sax, Maribor, Grajski trg. Posebnost: Edina izdelovalnica Jugoslavije bromsvetlih razglednic, popolnoma slične fotografijam. 2595

Sobo in črkoslikanje,

vedno najnovejši vzorci na razpolago, izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3, za kavarno »Astorla«. 3

»Tempo« čevlji

na obroke. Slovenska 18. 2500

Izposojamo

gramofone in plošče po Din 1.— »Šlager«, Slovenska 18. 2501

Atomobilisti in motoklikisti pozor!

Avto in moto gumi kupuje v vsaki množini in najvišjih cenah mehanična delavnica Justin Gustinčič, Tattenbachova ulica 14. 2345

Dobi se novi sadjevec

po Din 1.— liter. Koroška cesta 106.

Lepo opremljeno solčno sobo

s posebnim vhom s souporabo kopalnice oddam s 1. septembrom enemu, ali tudi dvema gospodoma. Stritarjeva 29, I. nadstropje. 2610

Nova hiša na prodaj.

Pobrežje, Lovska ul. 12. 2608

Najlepše razglednice

mariborske, umetne, Salon de Paris

i. t. d. kupujte v papirnici knjigarne

Tiskovne zadruga Maribor, Aleksandrova 13

Kis za vlaganje

Spirit za vlaganje

tel. 25-80 JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, Gosposka ulica 9 Tel. 25-86

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavniki izdajatelja in urednik: RADIVOJ REHAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru